

Een derde van de Rotterdammers leeft in een van de zeven aandachtswijken. Dit zijn West, Noord, Bergpolder, Overschie, Zuidelijke Tuinsteden, Oud Zuid (waaronder vooroorlogse wijken van Charlois en Feijenoord) en Vreewijk. Uitgangspunt in Rotterdam is dat alleen een integrale en lokale aanpak deze aandachtswijken kan transformeren tot wijken waar de bewoners willen blijven wonen. De wijkenaanpak gaat voor een belangrijk deel op in de Rotterdamse herstructurering en het Pact op Zuid.

De beschreven ontwikkelingen kunnen slechts voor een deel worden toegeschreven aan de wijkenaanpak. De resultaten zeggen iets over het totaal aan inspanningen op de terreinen wonen, werken, leren & opgroeien, integreren en veiligheid.

Actieprogramma's

Voor de eerste fase van de wijkenaanpak in Rotterdam, de actieprogramma's 2008 en 2009, zijn 568 projecten benoemd. Hiervan zijn 251 projecten opgestart.

De Rotterdamse actieprogramma's bestaan uit drie soorten projecten: quick wins, iconen en bewonersinitiatieven. De quick wins zijn projecten die snel konden worden ontwikkeld en ook snel konden starten. Iconen zijn projecten die als beeldbepalend voor een wijk worden gezien en waarmee bewoners zich kunnen identificeren. Voor bewonersinitiatieven is in 2008-2009 dankzij de rijksmiddelen een bedrag van 2,8 miljoen euro beschikbaar gesteld. In 2009-2010 is 4,32 miljoen euro beschikbaar.

Partners voor de gemeente en deelgemeenten zijn de woningcorporaties met bezit in de wijken. Dit zijn Woonstad Rotterdam, Vestia, Com.Wonen, Stadswonen, Stichting Ouderenhuisvesting Rotterdam, Woonbron en PWS.

Bewonersinitiatieven

In alle wijken hebben bewoners gehoor gegeven aan de oproep om zich met bijzondere initiatieven voor hun buurt in te zetten. Een aantal voorbeelden: In Overschie hebben bewoners initiatieven genomen voor de inrichting van en activiteiten bij de kinderspeelhoek in het Prachthuis (ook een project van de wijkenaanpak). In Bergpolder werken bewoners actief mee aan de vergroening van het straatbeeld. In Noord hebben bewoners onder meer een buurtcafé en een wijkkringloopwinkel geopend. Bewoners van Zuidwijk (Zuidelijke Tuinsteden) hebben een rotonde van kunst en groen voorzien. In Oud Zuid (Bloemhof) is een geluidsarme, semi-openbare, voetbalkooi geplaatst. In

Delfshaven bestaan plannen voor een skatepark.

Evalueren en bijsturen

Aandachtspunten vanuit Rotterdam voor de samenwerking met het Rijk zijn: nog onvoldoende integraliteit vanuit het Rijk, wegvallen financiële basis na 2010, uitbreiding van de wijkenaanpak zonder extra middelen en de onzekerheid rond de projectsteun.

Experimenten

Rotterdam doet mee aan twee experimenten: - Samenhang in de wijk: de casus is de pleinenaanpak op Zuid. Deelgemeente en gemeente werken samen om vier pleinen op Zuid levendig en aantrekkelijk te maken en aan te passen aan de wensen van omwonenden. Je kunt zo'n plein zien als de plek in de wijk waar alle problemen en oplossingen samenkomen. Er wordt daarom gewerkt aan

een samenhangende aanpak: een aanpak die zowel sociaal als fysiek is, een goede balans heeft tussen preventief en repressief, mét de (vaak niet via reguliere kanalen te bereiken) omwonenden. De succesfactoren uit de aanpak worden ook landelijk gedeeld. Ieder experiment heeft twee ambassadeurs. De Rotterdamse gemeentesecretaris Arjan van Gils is er één van.

- Gezonde Wijk: in de wijk Noord is een proef gestart die het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen tot doel heeft. De Rotterdamse GGD trekt dit experiment. Als de pilot succesvol is, wordt deze uitgebreid naar andere delen van de stad.

Financiering

De financiering van de actieprogramma's 2008 en 2009 is mogelijk geworden dankzij de rijksmiddelen Wijkenaanpak, de middelen voor de bewonersinitiatieven en de sociale

WIJKEN IN UITVOERING

> In Rotterdam worden twee meetinstrumenten gebruikt:

1. De *Sociale Index* meet capaciteiten, leefomgeving, meedoen en sociale binding. Uit de Sociale Index 2009 blijkt dat Rotterdam het afgelopen jaar als geheel sociaal sterker is geworden. De stad heeft in één jaar tijd de kwalificatie Kwetsbaar (5,8) in een voldoende (6,0) weten om te zetten.
2. Met de *Veiligheidsindex* volgt Rotterdam de ontwikkeling van de sociale veiligheid op wijk-, deelgemeentelijk en stedelijk niveau. Alle Rotterdammers wijken krijgen een cijfer van 1 tot en met 10. Dit cijfer is een samenvoeging van gegevens van politie, de gemeentelijke diensten en de mening van in totaal dertien duizend Rotterdammers over de veiligheid in hun wijk. Voor heel Rotterdam is dat cijfer in de Veiligheidsindex 2009 een 7,2. Het cijfer is voor bijna alle wijken gelijkgebleven of gestegen. Het Oude Westen is nu nog de enige 'onveilige' wijk van Rotterdam.

> In de rapportages per wijk worden de scores uit beide indexen gegeven. De scores zijn:

<i>Veiligheidsindex:</i>	<i>Sociale Index:</i>
- onveilige wijk	- sociaal zeer zwak
- probleemwijk	- probleem
- bedreigde wijk	- kwetsbaar
- aandachtswijk	- sociaal voldoende
- (redelijk) veilige wijk	- sociaal sterk

(out-of-pocket) uitgaven van de corporaties. De gemeente heeft tien miljoen euro vrijgemaakt voor sociale projecten. Conform afspraken tussen gemeente, deelgemeenten en Rotterdamse corporaties zullen de corporaties voor een bedrag van 878 miljoen euro onrendabel investeren in de Rotterdamse aandachtswijken.

De genoemde actieprogramma's hebben vooral een sociaal-economisch karakter gekregen. De gezamenlijk geprogrammeerde fysieke investeringen worden via de bestaande afsprakenkaders voortgezet en worden, zo is de opzet, ondergebracht in de actieprogramma's 2010-2014.

Om de onrendabele investeringen te compenseren, is voor de Rotterdamse corporaties extra steun van het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting beschikbaar ter waarde van 21 miljoen euro per jaar. De feitelijke uitbetaling van deze jaarlijkse tegemoetkoming is nog niet op gang gekomen.

Organisatie

Omdat in Rotterdam de wijkenaanpak opgaat in het gebiedsgericht werken, is de organisatie van de wijkenaanpak van beperkte omvang. Kern is het bestuurlijk overleg tussen twee wethouders van de gemeente, bestuurders van

de deelgemeenten en de bestuurders van de corporaties. De programmaorganisatie beperkt zich zowel aan gemeentelijke kant als aan de kant van de corporaties tot één programmamanager en ondersteuning. De deelgemeenten, die in Rotterdam verantwoordelijk zijn voor de wijkgerichte afstemming en uitvoering, voeren het primaat bij de uitvoering van de aanpak.